

Jaarrekening 2021

Inhoud

C

JAARREKENING

- a.** Jaarrekening
- b.** Vaststelling jaarrekening 2021 door het bestuur van Stichting BPL Pensioen op 31 mei 2022

1.1 Balans per 31 december 2021

Activa (na resultaatbestemming) bedragen x € 1.000			
		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)		
Vastgoedbeleggingen		3.246.763	2.748.073
Aandelen		9.826.066	8.873.203
Vastrentende waarden		10.345.073	9.345.157
Derivaten		1.039.065	1.665.059
Overige beleggingen		888.837	731.677
		<u>25.345.804</u>	<u>23.363.169</u>
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	1.368	490
Beleggingen VPL GFI	(3)	0	49.364
Vorderingen en overlopende activa	(4)	240.866	209.962
Overige activa	(5)	88.321	74.102
		<u>25.676.359</u>	<u>23.697.087</u>
Totaal activa			
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	(6)	1.315.635	-1.871.139
Technische voorzieningen	(7)	23.352.223	24.599.407
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers	(8)	1.368	490
Derivaten	(9)	410.777	294.492
Overige schulden en overlopende passiva	(10)	596.356	673.837
		<u>25.676.359</u>	<u>23.697.087</u>
Totaal Passiva			

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 203

1.2 Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten		2021		2020	
Bedragen x € 1.000		€	€	€	€
Baten					
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	(11)		641.142		600.520
Premiebijdragen risico deelnemers	(12)		628		244
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(13)		1.654.350		1.699.232
Beleggingsresultaten risico deelnemers	(14)		226		42
Financiering toegekende aanspraken VPL	(15)		0		47.329
Overige baten	(16)		2.524		2.973
Totaal baten			<u>2.298.870</u>		<u>2.350.340</u>
Lasten					
Pensioenuitkeringen	(17)		349.096		325.193
Pensioenuitvoeringskosten	(18)		23.125		21.927
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	(19)				
- Pensioenopbouw		943.273		867.136	
- Rentetoevoeging		-132.025		-69.679	
- Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten		-356.447		-331.892	
- Wijziging marktrente		-1.987.635		3.503.229	
- Wijziging actuariële uitgangspunten		291.957		-734.811	
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		14.671		5.555	
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-20.978		-61.374	
- Financiering VPL		0		47.329	
			<u>-1.247.184</u>		<u>3.225.493</u>
Mutatie pensioenverplichtingen voor risicodeelnemers	(20)		878		229
Saldo overdracht van rechten	(21)		-14.324		-5.317
Overige lasten	(22)		505		1.176
Totaal lasten			<u>-887.904</u>		<u>3.568.701</u>
Saldo van baten en lasten			<u>3.186.774</u>		<u>-1.218.361</u>
Staat van baten en lasten					
Bestemming van het saldo van baten en lasten					
Algemene reserve			3.048.545		-1.573.474
Beleggingsreserve			125.442		340.946
Reserve tijdelijk partnerpensioen			12.787		14.167
			<u>3.186.774</u>		<u>-1.218.361</u>

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 238

1.3 Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht	2021		2020	
Bedragen x1000	€	€	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten				
Ontvangsten				
Ontvangen premies	639.887		589.828	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	33.394		19.368	
Overig	2.558		0	
		675.839		609.196
Uitgaven				
Betaalde pensioenuitkeringen	-348.769		-323.512	
Betaald in verband met overdracht van rechten	-19.076		-14.055	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-24.121		-21.317	
Overige uitgaven	-28		-24	
		-391.994		-358.908
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten		283.845		250.288
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Ontvangsten				
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	426.672		417.635	
Verkopen en aflossingen van beleggingen	44.364.077		41.230.738	
Verkoop VPL GFI Beleggingen	48.381		0	
		44.839.130		41.648.373
Uitgaven				
Aankopen beleggingen	-45.076.327		-41.864.292	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-32.429		-36.939	
		-45.108.756		-41.901.231
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten		-269.626		-252.858
Netto kasstroom		14.219		-2.570
Mutatie liquide middelen		14.219		-2.570
Samenstelling geldmiddelen		2021		2020
		€		€
Liquide middelen begin van het boekjaar (5)		74.102		76.672
Liquide middelen einde van het boekjaar (5)		88.321		74.102

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans op pagina 203

1.4 Toelichting op de jaarrekening

1.4.1 Algemeen

Activiteiten

Stichting BPL Pensioen is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41149285 en statutair gevestigd te Woerden.

Ons doel is het verstrekken van pensioenuitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden. Nu en in de toekomst. Daarnaast verstrekken we uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Dit doen we door op een goede manier de pensioenregelingen van de verplicht bij ons aangesloten werkgevers uit te voeren.

Overeenstemmingsverklaring

We hebben op 31 mei 2022 onze jaarrekening opgemaakt. Onze jaarrekening is in overeenstemming met:

- ➔ De wettelijke bepalingen, die zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW)
- ➔ De Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. We verwijzen daarmee naar de toelichting.

1.4.2 Grondslagen

1.4.2.1 Algemene grondslagen

Alle bedragen in onze jaarrekening vermelden we in euro's x 1.000, tenzij we anders aangeven.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling.

Opname van een actief of een verplichting

We hebben een actief in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar ons pensioenfonds zullen toevloeien en we de waarde daarvan betrouwbaar kunnen vaststellen.

We hebben een verplichting in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan tot uitstroom van middelen zal leiden en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar is vast te stellen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten nemen we in de staat van baten en lasten op als een vermeerdering van het economisch potentieel, die samenhangt met de vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan we de omvang betrouwbaar kunnen vaststellen.

Lasten verwerken we als een vermindering van een economisch potentieel, die samenhangt met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan we de omvang betrouwbaar kunnen vaststellen.

We nemen het actief of de verplichting niet langer in de balans op als een transactie ertoe leidt dat:

- ➔ Nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen èn
- ➔ Alle of nagenoeg alle risico's die op een actief of een verplichting betrekking hebben aan een derde zijn overgedragen.

Verder nemen we activa en verplichtingen niet meer in de balans op, als niet meer aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van toekomstige economische voordelen en de betrouwbare waardebepaling daarvan te voldoen is.

Daarom verwerken we transacties op de handelsdatum en niet op de afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

We nemen een financieel actief en een financiële verplichting gesaldeerd als nettobedrag in de balans op als:

- ➔ Sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en
- ➔ De intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

De rentebaten en -lasten die met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangen, zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, want dat zijn onze functionele en presentatievaluta.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta in 2021 hebben we in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta hebben we omgerekend naar euro's tegen de koers op 31 december. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen, komen ten gunste of laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:	31 december 2021	Gemiddeld 2021	31 december 2020	Gemiddeld 2020
GBP	0,8396	0,8674	0,8951	0,8712
JPY	130,9543	128,6399	126,3255	124,1566
USD	1,1372	1,1804	1,2236	1,1730

Schattingswijziging

De opstelling van de jaarrekening is in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Daardoor zijn wij verplicht oordelen te vormen, schattingen en veronderstellingen te maken. Deze zijn van invloed op de toepassing van grondslagen en op de gerapporteerde waarde van activa en passiva of van rechten en verplichtingen.

We beoordelen de schattingen en onderliggende veronderstellingen voortdurend.

We nemen de aard van onze oordelen, schattingen en veronderstellingen op in de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten. Dit doen we als dat voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is. Herzieningen van schattingen hebben we opgenomen in de periode waarin we de schatting herzien en in de periode waarvoor de herziening in de toekomst gevolgen heeft.

UFR-methode

De Commissie Parameters 2019 heeft een nieuwe UFR-methode geadviseerd. DNB maakt gebruik van de UFR- methodiek bij het vaststellen van de rentetermijnstructuur. DNB heeft besloten de nieuwe methode in vier gelijke jaarlijkse stappen in te voeren. De eerste stap heeft plaatsgevonden op 1 januari 2021, waarbij voor 75% de oude UFR-methode is gehanteerd en voor 25% de nieuwe methode. Deze eerste stap is in de jaarrekening 2021 verwerkt. Dit heeft een negatieve impact op de actuele dekkingsgraad van 1,1%.

Dekkingsgraad

Onze beleidsdekkingsgraad baseren we op het rekenkundig gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. We maken steeds gebruik van de meest actuele inschatting van deze dekkingsgraden.

Onze (nominale) dekkingsgraad berekenen we door op de balansdatum ons pensioenvermogen te delen door onze totale technische voorziening. Dat doen we inclusief de 'voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers', die in de balans staan.

Bij het bepalen van de reële dekkingsgraad van ons fonds herrekenen we de verplichtingen van onze pensioenverplichtingen door rekening te houden met de verwachte loon- en prijsinflatie.

1.4.2.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

Onze beleggingen hebben we gewaardeerd tegen reële waarde. Overlopende activa en passiva, maar ook liquiditeiten vermogensbeheer waarderen we tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, hebben we gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen is aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde. Vorderingen en schulden uit beleggingen die samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, hebben we onder beleggingsdebiteuren of -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten gebruiken we om beleggingsrisico's af te dekken en om het vastgelegde beleggingsbeleid te realiseren. De derivatenposities hebben we opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds, hebben we opgenomen in de beleggingscategorie, waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

Onze beleggingen hebben we gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van onze financiële instrumenten kunnen we genoteerde marktprijzen gebruiken. Derivaten hebben we gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, hebben we gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waar-

de. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden.

De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed zijn gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde is gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties zijn verricht door onafhankelijke deskundigen. Als daar aanleiding voor is, houden we bij de waardering rekening met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde zijn in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde. Dat is de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen zijn gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Als de waarderinggrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, is de waardering zo mogelijk aangepast aan onze eigen waarderinggrondslagen.

Onroerend goed in ontwikkeling is gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente. Daarbij is getoetst of die uitgaven tot waarde wijzigingen leiden. Na oplevering zijn (her)ontwikkelde objecten naar reële waarde gewaardeerd.

Aandelen

Aandelen, waaronder ook converteerbare obligaties, hebben we gewaardeerd tegen reële waarde. Voor niet beursgenoteerde genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden hebben we gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten hebben we gewaardeerd tegen reële waarde. Dat is de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waardebepaling met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde verantwoorden we in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

Overige beleggingen hebben we gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan vindt plaats tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die we voor de beleggingen voor risico van ons pensioenfonds aanhouden.

Beleggingen VPL GFI

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen VPL, zijn gelijk aan die we voor de beleggingen voor risico van ons pensioenfonds aanhouden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa waarderen we bij eerste verwerking op reële waarde. Na eerste verwerking, waarderen we vorderingen op gemortiseerde kostprijs. Die is gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten. En deze waardering is onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa (liquide middelen)

Liquide middelen hebben we tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen hebben we die kas- en banktegoeden opgenomen die onmiddellijk opeisbaar zijn of die een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Daarnaast hebben we hier die liquide middelen opgenomen die we aanhouden voor beleggingsdoeleinden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves nemen we volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans op. Het bedrag daarvan bepalen we na aftrek van alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van ons pensioenfonds en overige technische voorzieningen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die we vormen, volgens artikel 2:389 en artikel 2:390 BW, blijken afzonderlijk uit de balans, volgens artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk.

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gevoed door het resultaat dat ontstaat, nadat de beleggingsreserve en de reserve tijdelijk partnerpensioen op het juiste niveau zijn gebracht.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen, vermindert met het Minimum Vereist Eigen Vermogen. Op deze wijze bewerkstelligen we dat de beleggingsreserve minimaal gelijk is aan de reserves, die we voor beleggingsrisico's volgens het FTK moeten aanhouden.

Reserve tijdelijk partnerpensioen

De reserve tijdelijk partnerpensioen is bestemd voor de ANW-hiaatuitkeringen en het tijdelijk partnerpensioen. Aan de reserve tijdelijk partnerpensioen hebben we het verschil toegevoegd/ onttrokken tussen de:

- ➔ Premie tijdelijk partnerpensioen (0,4% doorsneepremie) en toegerekende interest en
- ➔ Toevoeging aan de voorziening
- ➔ De toegerekende administratiekosten en
- ➔ De verrichte uitkeringen.

Het vrijwillig aanvullend tijdelijk partnerpensioen maakt geen deel uit van deze reserve.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van ons pensioenfonds waarderen we op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde bepalen we op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toezeggingen tot toeslagen. De contante waarde bepalen we door gebruik te maken van de marktrente, volgens de actuele rentetermijnstructuur, die DNB publiceert.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen gaan we uit van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks besluiten we of we toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken kunnen verlenen. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening zijn in de berekening begrepen. Dit geldt ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-antecondities. We houden geen rekening met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening houden we rekening met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit. Dit is op basis van de contante waarde van premies, waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten zijn we uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen. Daarbij houden we rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Bij onze berekeningen zijn wij uitgegaan van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- ➔ De technische voorziening hebben wij berekend als de contante waarde van de op de balansdatum opgebouwde pensioenen inclusief de eventueel op 1 januari daaropvolgend toe te kennen verhoging in verband met toeslagverlening
- ➔ Voor arbeidsongeschikte deelnemers hebben wij de technische voorziening voor het arbeidsongeschikte deel berekend als de contante waarde van de op de pensioenrekendatum in uitzicht gestelde pensioenen bij een tot de verwachte AOW-datum voortgezette pensioenopbouw
- ➔ Voor mannen en vrouwen hebben wij gebruik gemaakt van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde AG prognosetafel 2020. Om rekening te houden met het gegeven dat de fonds populatie af kan wijken van de totale populatie waarop de prognosetafel is gebaseerd, hebben wij een leeftijdsafhankelijke correctiefactor op de sterftetekansen toegepast. De correctiefactoren zijn gebaseerd op het Mercer-model 2019. De curve hanteert fondsspecifieke correctiefactoren voor hoofdverzekerde mannen van 60 tot 95 jaar en medeverzekerde vrouwen van 70 tot 95 jaar. Voor hoofdverzekerde mannen tot leeftijd 60 zijn de correctiefactoren gebaseerd op inkomensklasse 'hoog-midden'. Voor medeverzekerde vrouwen tot 70 jaar zijn de correctiefactoren gebaseerd op inkomensklasse 'midden'. Voor hoofdverzekerde vrouwen en medeverzekerde mannen zijn de correctiefactoren gebaseerd op inkomensklasse 'hoog-midden'. Vanaf leeftijd 100 zijn de sterftetekansen niet gecorrigeerd. De ingroei van inkomensafhankelijke naar fondsspecifieke correctiefactoren vindt lineair plaats tussen leeftijd 55 en 65 voor hoofdverzekerde mannen en tussen leeftijd 65 en 75 voor medeverzekerde vrouwen. De ingroei naar ongecorrigeerde sterftetekansen vindt voor zowel hoofdverzekerde mannen als medeverzekerde vrouwen lineair plaats tussen leeftijd 95 en leeftijd 100
- ➔ De leeftijd op balansdatum is gelijk aan de reglementaire pensioenleeftijd verminderd met de toekomstige duur. De leeftijd en duur worden in maanden nauwkeurig vastgesteld

- ➔ Voor de vrouwelijke deelnemer veronderstellen we dat zij een twee jaar oudere partner heeft. Voor de mannelijke deelnemers veronderstellen we dat hij een drie jaar jongere partner heeft
- ➔ De reservering voor partnerpensioen geschiedt op basis van onbepaalde partner. De partnerfrequenties zijn gebaseerd op CBS 2019. Van 65 jaar tot de pensioenleeftijd geldt een gehuwdheidsfrequentie van 100%. Na pensioendatum reserveren we volgens het bepaalde partner systeem
- ➔ Voor uitgesteld wezenpensioen hanteren we een opslag van 2,5% van de technische voorziening van uitgesteld nabestaandenpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen
- ➔ Per eind 2021 is voor toekomstige excassokosten 2,3% van de netto TV opgenomen (2020: 2,3%)
- ➔ Als rekenrente voor de technische voorziening hanteren we de rentetermijnstructuur per december zoals die door DNB is gepubliceerd
- ➔ We houden een voorziening voor overlijdensuitkeringen aan voor actieven, slapers en de gepensioneerden met een partner. Dit betreft een uitkering aan de nabestaande van tweemaal het maandbedrag van het ouderdompensioen of het arbeidsongeschiktheidspensioen en
- ➔ Bij de bepaling van de toekomstige pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers houden we rekening met een jaarlijkse verhoging van 2,3% van de pensioengrondslag en een jaarlijkse revalidatie van 1%.

Voorzieningen voor risico van deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van onze deelnemers bepalen we door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva waarderen we bij eerste verwerking op reële waarde. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Die is gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten.

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

1.4.2.3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten, zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

Onder premiebijdragen voor risico pensioenfonds verstaan we de aan derden in rekening gebrachte of nog te brengen bedragen voor de verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies hebben we toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Eventuele opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen vrijwillige spaarbijdragen van deelnemers voor de beschikbare-premiereregeling. Premies hebben we toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

(In)directe beleggingsresultaten hebben we toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten verstaan we de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening maken we geen onderscheid tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, zijn als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten verstaan we in dit verband rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer verstaan we de externe en de daaraan toegerekende interne kosten, die ons in rekening zijn gebracht. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten, zijn de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d. verrekend.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat van de beleggingsresultaten voor risico deelnemers, zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat van de beleggingsresultaten die voor risico van ons pensioenfonds zijn.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen, inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar, gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering en overige toeslagen

We streven er naar de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de stijging van het CPI- consumentenprijsindexcijfer. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden.

Rentetoevoeging

De rente op de pensioenverplichtingen is met 0,53% negatief (2020: 0,32% negatief) aangepast, op basis van de éénjaarsrente van de DNB rentetermijnstructuur (RTS) aan het begin van 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf maken we een actuariële berekening van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten, met name excassokosten en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen zijn opgenomen. Deze post betreft de vrijval voor de financiering van de kosten en uitkeringen.

Wijziging markttrente

Jaarlijks herrekenen we per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen door de toepassing van de actuele rentetermijnstructuur (RTS). Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur verantwoorden we onder 'wijziging markttrente'.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten (wijziging regeling)

De actuariële grondslagen en/of methoden beoordelen en -mogelijk herzien we jaarlijks voor de berekening van de actuele waarde van de

pensioenverplichtingen. Hierbij gebruiken we interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van ons pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces. We maken daarbij schattingen en beoordelingen. Het effect hiervan verantwoorden we in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan, doordat de vrijval van de voorziening plaatsvindt tegen fondstarieven, terwijl het over te dragen bedrag gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. Onze tarieven wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties ontstaan door mutaties in de aanspraken door overlijden, arbeidsongeschiktheid en pensioneren.

Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

1.4.2.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven zijn volgens die methode gepresenteerd. We onderscheiden kasstromen uit pensioenactiviteiten en uit beleggingsactiviteiten.

De liquide middelen op de eerste en laatste dag van het boekjaar bestaan uit liquide middelen op onze bankrekening en uit beleggingsliquiditeiten.

1.4.3 Toelichting op de balans per 31 december 2021

Activa

① Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2021	2.748.073	8.873.203	9.345.157	1.370.567	731.677	23.068.677
Aankopen	254.127	2.967.716	6.247.030	31.728.845	3.322.550	44.520.268
Verkopen	-169.380	-3.982.533	-4.949.404	-31.648.589	-3.164.433	-43.914.339
Herwaardering	413.943	1.967.680	-297.710	-822.535	-957	1.260.421
Stand per 31 december 2021	<u>3.246.763</u>	<u>9.826.066</u>	<u>10.345.073</u>	<u>628.288</u>	<u>888.837</u>	<u>24.935.027</u>
Schuldpositie derivaten (credit)						410.777
Totaal						25.345.804
Stand per 1 januari 2020	2.670.826	7.663.874	8.739.015	1.021.951	722.150	20.817.816
Aankopen	286.749	4.140.122	5.090.514	28.467.368	3.622.300	41.607.053
Verkopen	-255.674	-3.105.100	-4.690.990	-29.026.297	-3.598.660	-40.676.721
Herwaardering	46.172	174.307	206.618	907.545	-14.113	1.320.529
Stand per 31 december 2020	<u>2.748.073</u>	<u>8.873.203</u>	<u>9.345.157</u>	<u>1.370.567</u>	<u>731.677</u>	<u>23.068.677</u>
Schuldpositie derivaten (credit)						294.492
Totaal						<u>23.363.169</u>

	31-12-2021	31-12-2020
Vastgoedbeleggingen	€	€
Directe vastgoedbeleggingen	2.672.005	2.199.544
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	353.904	277.176
Vastgoedbeleggingen in ontwikkeling	220.854	271.353
	<u>3.246.763</u>	<u>2.748.073</u>
<i>Gedurende 2021 is 100,0% (2020: 100,0%) van het direct vastgoed getaxeerd door onafhankelijke beëdigde taxateurs. Deze taxaties vinden jaarlijks plaats.</i>		
Aandelen		
Beursgenoteerde aandelen	7.993.180	6.810.039
Private equity	18.142	16.107
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	<u>1.814.744</u>	<u>2.047.057</u>
	<u>9.826.066</u>	<u>8.873.203</u>
Vastrentende waarden		
Staatsobligaties	4.932.902	4.352.199
Hypothecaire leningen	1.416.438	1.375.934
Leningen op schuldbekentenis	34.305	34.769
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	2.184.552	1.998.005
Covered fondsen	728.216	600.110
Obligatiebeleggingen	946.390	905.424
Inflation linked bonds	18.068	0
Overige	84.202	78.716
	<u>10.345.073</u>	<u>9.345.157</u>
Derivaten		
Valutaderivaten	12.081	69.736
Rentederivaten	<u>1.026.984</u>	<u>1.595.323</u>
	<u>1.039.065</u>	<u>1.665.059</u>
<i>Voor een nadere toelichting op de derivatenpositie wordt verwezen naar de risicoparagraaf 1.4.3.1.</i>		
Overige beleggingen		
Infrastructuur	51.227	50.041
Beleggingsfondsen (Geldmarktfondsen)	<u>837.610</u>	<u>681.636</u>
	<u>888.837</u>	<u>731.677</u>

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de grondslagen hebben we onze beleggingen nage- noeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum. En het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorde- ringen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde bena- dert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van onze financiële instrumenten, gebruiken we marktnoteringen. Maar bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoor- beeld derivaten, hebben we gewaardeerd door Netto Contante Waarde- waarderingsmodellen en -technieken te gebruiken (NCW), inclusief ver- wijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Op basis van de boekwaarde onderscheiden we:

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekening	Andere methoden	Totaal
	€	€	€	€	€
Per 31 december 2021					
Vastgoedbeleggingen	219.552	2.892.858	0	134.353	3.246.763
Aandelen	9.807.924	0	0	18.142	9.826.066
Vastrentende waarden	7.947.941	0	34.323	2.362.809	10.345.073
Derivaten	0	0	628.288	0	628.288
Overige beleggingen	837.610	0	0	51.227	888.837
	<u>18.813.027</u>	<u>2.892.858</u>	<u>662.611</u>	<u>2.566.531</u>	<u>24.935.027</u>
Per 31 december 2020					
Vastgoedbeleggingen	146.652	2.470.897	0	130.524	2.748.073
Aandelen	8.857.095	0	0	16.108	8.873.203
Vastrentende waarden	7.029.030	0	36.296	2.279.831	9.345.157
Derivaten	0	0	1.370.567	0	1.370.567
Overige beleggingen	681.636	0	0	50.041	731.677
	<u>16.714.413</u>	<u>2.470.897</u>	<u>1.406.863</u>	<u>2.476.504</u>	<u>23.068.677</u>

De categorie 'Genoteerde marktprijzen' bevat beleggingen waarvan de waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

De categorie 'Onafhankelijke taxaties' betreft beleggingen die gewaardeerd zijn met waarderingmodellen zonder gebruik te maken van waarneembare marktdata.

Bij de 'NCW berekening' is de actuele waarde vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

'Andere methode' betreft de waarde waartegen de aandelen hierin kunnen worden verhandeld tegen intrinsieke waarde.

2 Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Aandelen	1.067	382
Vastrentende waarden	301	108
	<u>1.368</u>	<u>490</u>

De beleggingen voor risico deelnemers betreft de excedent premieregeling. Eind 2020 nemen 290 deelnemers mee aan de excedentregeling.

3 Beleggingen VPL GFI

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Nog te verrekenen met beleggingsdepot	0	1.000
Beleggingen VPL GFI	0	48.364
	<u>0</u>	<u>49.364</u>

Eind 2020 hebben we de VPL GFI rechten ingekocht. De bijbehorende beleggingen VPL GFI hebben we begin 2021 verkocht.

4 Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Premievordering werkgevers	116.047	110.707
Beleggingsdebiteuren	124.084	98.208
Overige vorderingen en overlopende activa	735	1.047
	<u>240.866</u>	<u>209.962</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Vordering op de werkgever(s)

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Vorderingen op werkgevers	116.502	111.168
Voorziening dubieuze debiteuren	- 455	- 461
	<u>116.047</u>	<u>110.707</u>

Beleggingsdebiteuren

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Te ontvangen dividend	8.717	7.792
Lopende interest	80.091	68.275
Te vorderen dividend- en couponbelasting	€ 6.759	3.347
Huurpenningen	945	799
Overige	27.572	€ 17.995
	<u>124.084</u>	<u>98.208</u>

5 Overige activa

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Liquide middelen	48.216	47.511
Beleggingsliquiditeiten	40.105	26.591
	<u>88.321</u>	<u>74.102</u>

De liquiditeiten staan ons vrij ter beschikking. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

6 Stichtingskapitaal en reserves

	Algemene reserve	Beleggings-reserve	Reserve tijdelijk partnerpensioen	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020	-4.253.089	3.545.569	54.742	-652.778
Bestemming van saldo baten en lasten	-1.573.474	340.946	14.167	-1.218.361
Stand per 1 januari 2021	-5.826.563	3.886.515	68.909	-1.871.139
Bestemming van saldo baten en lasten	3.048.545	125.442	12.787	3.186.774
Stand per 31 december 2021	<u>-2.778.018</u>	<u>4.011.957</u>	<u>81.696</u>	<u>1.315.635</u>

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

	2021	2020
	%	%
De dekkingsgraad is ultimo jaar als volgt:		
Nominale dekkingsgraad	105,6	92,4
Reële dekkingsgraad	80,6	71,2
Beleidsdekkingsgraad	100,0	87,2

Onze nominale dekkingsgraad hebben we berekend door op balansdatum het pensioenvermogen te delen door de totale technische voorziening, inclusief de voorziening 'pensioenverplichtingen risico deelnemers', zoals opgenomen in de balans.

Bij het bepalen van de reële dekkingsgraad van ons fonds herrekenen we de voorziening van onze pensioenverplichtingen door rekening te houden met de verwachte loon- en prijsinflatie.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden.

Voor het bepalen van het Vereist Eigen Vermogen, de zogenoemde solvabiliteitstoets, maken we gebruik van het standaardmodel. De vereiste solvabiliteit per risicofactor is aan de hand van een (wortel) formule gecombineerd tot een totaal vereiste solvabiliteit, inclusief

een opslag voor actief risico. We gaan er hierbij van uit dat er geen materiële risico's zijn die niet door het standaardmodel gedekt worden op het actief risico na. We beschouwen het concentratierisico en liquiditeitsrisico niet als materieel.

We vinden het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van ons pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets hebben we opgenomen in de risicobeheerparagraaf.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen op 31 december:

	2021	2020
	€	€
Stichtingskapitaal en reserves	1.315.635	- 1.871.139
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	994.863	1.050.416
Vereist Eigen Vermogen	4.665.874	4.936.931

De vermogenspositie van ons pensioenfonds kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Herstelplan in 2021

Indien de beleidsdekkingsgraad einde boekjaar lager is dan de vereiste dekkingsgraad moeten we een herstelplan indienen bij DNB. In het herstelplan maken we duidelijk hoe de beleidsdekkingsgraad de vereiste dekkingsgraad binnen tien jaar bereikt. Indien alle beleidsmiddelen ingezet zijn en we desondanks naar verwachting niet binnen de gekozen herstelperiode aan de vereiste dekkingsgraad voldoen, moet als laatste sturingsmiddel het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten worden ingezet.

Onze beleidsdekkingsgraad bedraagt per 31 december 2020 87,2%. Hiermee was onze beleidsdekkingsgraad eind 2020 lager dan de vereiste dekkingsgraad. We hebben daarom in 2021 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Op basis van het ingediende herstelplan zullen we eind 2024 geen reservetekort meer hebben. Maar ook blijkt uit het herstelplan dat we naar verwachting de eerstkomende jaren niet kunnen indexeren. Aanvullende maatregelen zijn volgens het herstelplan niet nodig om op tijd financieel gezond te zijn

Herstelplan in 2022

Onze beleidsdekkingsgraad is ook eind 2021 lager dan de vereiste dekkingsgraad. We hebben daarom eind maart 2022 weer een geactualiseerd herstelplan ingediend. Ook het herstelplan 2022 laat zien dat het mogelijk is binnen tien jaar toe te groeien naar de vereiste dekkingsgraad.

Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gevoed door het resultaat, nadat de beleggingsreserve en de reserve tijdelijk partnerpensioen op het juiste niveau zijn gebracht.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen vermindert met het Minimum Vereist Eigen Vermogen. Op deze wijze bewerkstelligen we dat de beleggingsreserve minimaal gelijk is aan de reserves die we moeten aanhouden voor beleggingsrisico's in het FTK.

Reserve tijdelijk partnerpensioen

De reserve tijdelijk partnerpensioen is bestemd voor de ANW-hiaatuitkeringen en het tijdelijk partnerpensioen. Aan de reserve tijdelijk partnerpensioen voegen we toe of onttrekken we:

- ➔ het verschil tussen enerzijds de premie tijdelijk partnerpensioen (0,4% doorsneepremie) en toegerekende interest en
- ➔ anderzijds de toevoeging aan de voorziening, de toegerekende administratiekosten en de verrichte uitkeringen.

Het vrijwillig aanvullend tijdelijk partnerpensioen maakt geen deel uit van deze reserve.

7 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

	2021	2020
	€	€
Stand per begin boekjaar	24.599.407	21.373.914
Pensioenopbouw	943.273	867.136
Rentetoevoeging	- 132.025	- 69.679
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	- 356.447	- 331.892
Wijziging marktrente	- 1.987.635	3.503.229
Wijziging actuariële uitgangspunten	291.957	- 734.811
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	14.671	5.555
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	- 20.978	- 61.374
Financiering VPL	0	47.329
Stand einde boekjaar	<u>23.352.223</u>	<u>24.599.407</u>

Eind 2021 bedraagt de gemiddelde discontovoet 0,61% (2020: 0,28%). De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds heeft een langlopend karakter.

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben

Rentetoevoeging

Over de pensioenverplichtingen is de rente aangepast met 0,53% negatief (2020: 0,32% negatief), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-curve begin 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen hebben we vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening, betreft het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten, in het bijzonder excassokosten, hebben we vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van de verwachte uitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks per 31 december herrekenen we de marktwaarde van de technische voorzieningen door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur (RTS). Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur verantwoorden we onder het hoofd wijziging marktrente.

De RTS eind 2021 ligt over bijna de hele linie boven de RTS eind 2020. Als we het verschil in rente willen uitdrukken in één percentage, kan dit aan de hand van de rente bij een looptijd van 24 jaar. Dit is namelijk de duration van de verplichtingen. Dan blijkt de rente 0,52% te zijn gestegen. Dit leidt tot een daling van de voorziening en dus tot een positief resultaat.

Wijziging actuariële uitgangspunten

UFR methode

De Commissie Parameters 2019 heeft een nieuwe UFR-methode geadviseerd. DNB maakt gebruik van de UFR-methodiek bij het vaststellen van de rentetermijnstructuur. DNB heeft besloten de nieuwe methode in vier gelijke jaarlijkse stappen in te voeren. De eerste stap heeft plaatsgevonden op 1 januari 2021, waarbij voor 75% de oude UFR-methode is gehanteerd en voor 25% de nieuwe methode. Deze eerste stap is in de jaarrekening 2021 verwerkt. De impact is een verhoging van de technische voorzieningen met 292,0 miljoen. Dit heeft een negatieve impact op de actuele dekkingsgraad van 1,1%.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Toevoeging aan de technische voorzieningen	31.736	16.757
Onttrekking aan de technische voorzieningen	- 17.065	- 11.202
	<u>14.671</u>	<u>5.555</u>

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Resultaat op kanssystemen:		
Sterfte	-15.245	-25.303
Arbeidsongeschiktheid	5.558	-1.974
Mutaties	-11.291	-34.097
	<u>-20.978</u>	<u>-61.374</u>

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

	2021		2020	
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieven	11.076.979	122.387	12.088.162	122.886
Gepensioneerden	5.159.039	73.486	5.130.047	71.190
Slapers	7.116.205	493.145	7.381.198	486.144
Voorziening voor pensioenverplichtingen	<u>23.352.223</u>	<u>689.018</u>	<u>24.599.407</u>	<u>680.220</u>

Korte beschrijving pensioenregeling

Onze pensioenregeling is een middelloonregeling op basis van een uitkeringsovereenkomst. De pensioenrekenleeftijd is:

- ➔ 65 jaar vóór pensioenen opgebouwd voor 1 januari 2013
- ➔ 67 jaar vóór de pensioenen vanaf 1 januari 2013
- ➔ 68 jaar vóór pensioenen vanaf 1 januari 2018

De pensioenen opgebouwd voor 1 januari 2013 hebben we van 65 jaar actuarieel herrekend naar 67 jaar. En de pensioenen tot 1 januari 2018 hebben we actuarieel herrekend naar 68 jaar.

Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedraagt sinds 2021 1,70%.

Bent u geboren tussen 1950 en 1965?

Dan hebben we extra pensioen ingekocht voor deelnemers die:

- ➔ Op 31 december 2006 en 1 januari 2007 deelnamen aan de pensioen regeling en
- ➔ Tot en met 31 december 2021 -of tot hun pensioendatum als die eerder is- deelnemer blijven.

Sociale partners in de sector beoogden hiermee dat de in aanmerking gekomen deelnemers 2 tot 3 jaar eerder met pensioen kunnen dan de voor hen geldende AOW-leeftijd. De inkoop van het extra pensioen zou oorspronkelijk uiterlijk plaatsvinden op 31 december 2021 of, als de deelnemer eerder met pensioen gaat, op de eerdere pensioendatum. Dit is een voorwaardelijke toezegging, die pas onvoorwaardelijk wordt als de aanspraken zijn gefinancierd. Sociale partners hebben in 2019 besloten de oorspronkelijke einddatum met twee jaar te vervroegen tot 31 december 2019. Hierdoor zijn de extra aanspraken inmiddels al ingekocht.

Voor deelnemers in de Groenten- en Fruitverwerkende Industrie (GFI) bestaat ook een dergelijke regeling. Dit geldt voor deelnemers geboren tussen 1950 en 1980 die onafgebroken in de sector blijven tot ultimo 2020 of tot pensionering. Deze pensioenaanspraken hebben we eind 2020 ingekocht.

Premievrijstelling

Als de deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet ons pensioenreglement in een premievrije opbouw. De premievrijstellingsregeling bij arbeidsongeschiktheid die gold vóór 1 januari 2006 is voor bestaande gevallen gehandhaafd. Wanneer een deelnemer een

loongerelateerde WW-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in premievrije opbouw gedurende maximaal een half jaar.

Daarnaast zijn er twee vrijwillige excedentregelingen voor pensioenopbouw boven het maximumsalaris van de basisregeling. Dit betreft de excedentmiddelloonregeling en de excedentpremierregeling. Voor de excedentmiddelloonregeling geldt een opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen van 1,70% en een actuariële premie. Onze excedentpremierregeling is voor risico van de deelnemers. De premie-inleg is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke staffel.

Toeslagverlening

De indexatiemaatstaf is de prijsinflatie, gecorrigeerd voor effecten van belastingen en accijns. Ons indexatiebeleid is gebaseerd op de wijze waarop het FTK indexatie toestaat. Dat betekent dat er gedeeltelijke indexatie plaatsvindt als onze beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%. Volledige indexatie kennen we pas toe als onze dekkingsgraad hoog genoeg is om langdurig volledige indexatie toe te kunnen kennen. Bij de huidige rente kan dit bij een beleidsdekkingsgraad van 124,1%. Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 124,1% vindt dus gedeeltelijke indexatie plaats.

We beslissen jaarlijks of en in hoeverre we de pensioenrechten en pensioenafspraken verhogen. We verlenen alleen indexatie als we van mening zijn dat onze beschikbare middelen dit toelaten. We financieren de indexatie uit beleggingsrendementen. In 2021 hebben we besloten om net als in 2020 geen indexatie toe te kennen.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen we inhaalindexatie toekennen. Inhaalindexatie of toeslag kunnen we toekennen als in het verleden niet voor 100% is geïndexeerd. De grens waarbij we inhaaltoeslagen kunnen toekennen, hebben we in de ABTN in een staffel opgenomen. Er is een gemiddelde dekkingsgraad voor nodig die hoger ligt dan de vereiste dekkingsgraad. Inhaaltoeslagen zijn daarom op korte termijn niet te verwachten. Als bestuur geven we in onze jaarrekening elk jaar een specificatie van het verschil tussen de volledige en de werkelijk toegekende indexatie.

De CPI in 2021 is 2,6%. Volledige toeslag zou 2,6% zijn. De werkelijke toeslag was 0%.

Voor de actieve deelnemers en pensioengerechtigden is deze specificatie in de volgende tabel opgenomen.

	Volledige toeslagverlening	Toegekende toeslagen	Vershil	Cumulatief verschil (t.o.v. ambitie)
Actieve en inactieve deelnemers	%	%	%	%
2013	2,10	-	2,10	2,10
2014	1,10	-	1,10	3,22
2015	0,60	-	0,60	3,84
2016	0,30	-	0,30	4,15
2017	-	-	-	4,15
2018	1,50	-	1,50	5,72
2019	1,50	-	1,50	7,30
2020	1,60	-	1,60	9,02
2021	1,00	-	1,00	10,11
2022	2,60	-	2,60	12,97

Het toeslagpercentage is bepaald over het lopende boekjaar en gaat in per 1 januari van het daaropvolgende jaar.

8 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

De pensioenregeling voor risico van de deelnemers is een beschikbare premieregeling; een premieovereenkomst. Deze regeling is bedoeld voor deelnemers met een salaris boven de maximale pensioengrondslag in de middelloonregeling, die boven die pensioengrondslag ook pensioenwensen op te bouwen (excedentregeling).

De premie is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke staffel. We ontvangen hiervoor jaarlijks de premie van de werkgever. Op de ingelegde premie houden we maandelijks € 2,50 aan kosten in.

De hoogte van de beleggingsrendementen en daarmee het te bereiken eindkapitaal, is naast de premie afhankelijk van het door de deelnemer geselecteerde beleggingsprofiel en de binnen dit profiel aangekochte beleggingen. Het uiteindelijk te bereiken pensioenkapitaal is hiermee onzeker en volledig voor risico van de deelnemer.

De deelnemer heeft op zijn of haar pensioendatum de verplichting om het tot dan toe opgebouwde pensioen bij ons in te kopen. Tussentijds opnemen van het pensioenkapitaal anders dan door middel van een waardeoverdracht is niet mogelijk.

Verloop voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Stand per begin boekjaar	490	261
Premiebijdragen	628	244
Expiratie/penisonering	24	- 57
Beleggingsresultaat voor risico deelnemers	226	42
	<u>1.368</u>	<u>490</u>

9 Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Derivaten	<u>410.777</u>	<u>294.492</u>

10 Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Crediteuren	2.277	1.296
Pensioenuitkeringen	573	625
Beleggingscrediteuren	572.848	654.267
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.967	6.607
Premiecrediteuren	147	146
Correctie ambtshalve premieoplegging	6.204	2.084
Overige schulden en overlopende passiva	7.340	8.812
	<u>596.356</u>	<u>673.837</u>

De ambtshalve opgelegde premies over 2021 zijn verantwoord onder de premiebatens. Tegenover een gedeelte van de opgelegde ambtshalve premie staat geen opbouw. Ter correctie is hiervoor een ambtshalve opgelegde premie opgenomen op de balans.

Ambtshalve opgelegde premies waar geen opbouw tegenover staan en die meer dan 5 jaar geleden zijn opgelegd vallen vrij ten gunste van het resultaat.

De post 'Overige schulden en overlopende passiva' bestaat voornamelijk uit een raming voor nog te betalen kosten 2021 (€ 2,9 miljoen) en afkoop klein pensioen (€ 4,4 miljoen).

De schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar, met uitzondering van de derivaten.

Beleggingscrediteuren	31-12-2021	31-12- 2020
	€	€
Beleggingscrediteuren	12.530	8.110
Huurpenningen	3.615	3.038
Overige	556.703	643.119
	<u>572.848</u>	<u>654.267</u>

1.4.3.1 Risicobeheer

We lopen bij het beheer en de financiering van onze pensioenverplichtingen risico's. Onze belangrijkste doelstelling is het nakomen van de pensioen-toezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling streven we naar toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van onze pensioenverplichtingen.

Als bestuur beschikken we over een aantal beleidsinstrumenten om risico's te beheersen:

- ➔ Beleggingsbeleid
- ➔ Premiebeleid
- ➔ Toeslagbeleid

De keuze en toepassing van deze beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en van de financiële markten. Daarbij maken we onder meer gebruik van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen, van de verschillende beleggingsstrategieën en

de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door ons vast te stellen beleggingsrichtlijnen. Die vormen de basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid.

De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan, waarbinnen de uitvoering van ons beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de hierna beschreven belangrijkste (beleggings) risico's. Bij de uitvoering van ons beleggingsbeleid maken we ook gebruik van derivaten.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor ons is het solvabiliteitsrisico. Dat is het risico dat we niet over voldoende vermogen beschikken om onze pensioenverplichtingen mee af te dekken. De solvabiliteit meten we op basis van algemeen geldende normen en op basis van specifieke normen die de toezichthouder oplegt.

Als onze solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, lopen we het risico dat we de premie voor onze werkgevers en deelnemers moeten verhogen. Ook lopen we het risico dat er geen ruimte is voor eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat we verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	92,4	96,9
Premie	-1,0	-1,1
Uitkering	-0,1	-
Beleggingsrendementen (inclusief renteaftrekking)	7,3	8,3
Wijziging rentetermijnstructuur	7,9	-13,6
Wijziging rentetermijnstructuur - UFR aanpassing	-1,1	-
Aanpassing levensverwachting en grondslagwijzigingen	-	3,7
Overige oorzaken	0,2	-1,8
Dekkingsgraad per 31 december	105,6	92,4

Het effect van 0,2% onder overige oorzaken bestaat voornamelijk uit kruiseffecten.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen moeten we buffers in het vermogen aanhouden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het Vereist Vermogen) stellen we met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets) vast. Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fonds specifieke restrisico's, na afdekking.

	2021	2020
	%	%
S1 Renterisico	2,6	1,6
S2 Risico zakelijke waarden	15,4	15,5
S3 Valutarisico	5,6	5,7
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	3,5	4,3
S6 Verzekeringstechnisch risico	4,0	4,0
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief risico	0,4	0,8
Diversificatie-effect	-11,5	-11,8
	20,0	20,1

	2021	2020
	€	€
Vereist pensioenvermogen	28.019.465	29.536.828
Voorziening pensioenverplichting	23.353.591	24.599.897
	<hr/>	<hr/>
Vereist Eigen Vermogen	4.665.874	4.936.931
Aanwezig eigen vermogen	1.315.635	-1.871.139
	<hr/>	<hr/>
Tekort	-3.350.239	-6.808.070
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De buffers hebben we berekend op basis van de standaardmethode. Voor de samenstelling van de beleggingen gaan we uit van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

We hebben voor de afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers passen we het standaardmodel van DNB toe. Inflatie gerelateerde producten behandelen we afwijkend en we passen een correctie toe voor het actief beheer van de aandelenportefeuille.

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico. Het marktrisico kunnen we splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico lopen we op de verschillende beleggingsmarkten, waarin we op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief zijn. De beheersing van het marktrisico is geïntegreerd in ons beleggingsproces. Bij de uitvoering van ons beleggingsbeleid kunnen zich ook risico's voordoen bij de geselecteerde managers en bewaarbedrijven. Dit heet het zogeheten manager- en custodyrisico. Ook zijn er risico's rond de juridische bepalingen voor de gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst. Dit heet het juridisch risico. Het marktrisico beheersen we doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken. Die zijn in overeenstemming met de beleidskaders en richtlijnen, zoals we die vastgesteld hebben. We bewaken de naleving van deze mandaten. De marktposities rapporteren we periodiek.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

We beperken via een rentehedge ons renterisico. Beleggingen en pensioenverplichtingen zijn namelijk niet in dezelfde mate gevoelig voor rentebewegingen. Daardoor kan onze dekkinggraad sterk meebewegen met rentebewegingen en lopen we een groter risico om in een dekkingstekort te komen. Dit renterisico kunnen we verkleinen door de rentegevoeligheid van de beleggingen meer in overeenstemming te brengen met de looptijd van de verplichtingen.

Ons beleid is erop gericht om de 'duratie-mismatch' te verkleinen door ons renterisico af te dekken. Het percentage renteafdekking gaat omhoog naarmate de rente lager is. De gedachte is dat bij een lage rente de kans toeneemt dat de rente weer zal stijgen en dat we dan bij een lagere afdekking meer profiteren van de rentestijging.

De renteafdekking kunnen we realiseren door:

- ➔ Meer langlopende obligaties te kopen in plaats van aandelen, want aandelen hebben per definitie een duratie van nul
- ➔ Binnen de portefeuille kortlopende obligaties te vervangen door langlopende obligaties, renteswaps of swaptions.

Bij een renteswap ruilen we een vaste lange rente in tegen een variabele korte rente. We ontvangen in dit geval een lange rente. Die is vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en we betalen daarvoor een variabele korte rente, bijvoorbeeld Euribor.

De strategische normweging rente-afdekking bedraagt 28%. De rentegevoeligheid kunnen we meten door middel van de duratie. Dat is een maatstaf voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen in jaren.

De duratie en het effect van de renteafdekking kunnen als volgt worden samengevat:

	31-12- 2021		31-12-2020	
	€	Duratie	€	Duratie
Vastrentende waarden (vóór derivaten)	10.345.073	7,7	9.345.157	8,0
Totale portefeuille (na derivaten)	25.016.486	7,0	23.137.441	9,0
(Nominale) pensioenverplichtingen	23.353.591	23,8	24.599.897	24,1

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12- 2021		31-12-2020	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 1 jaar	467.372	4,5	508.401	5,4
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	2.929.765	28,3	2.402.177	25,7
Resterende looptijd > 5	6.947.936	67,2	6.434.579	68,9
	<u>10.345.073</u>	<u>100,0</u>	<u>9.345.157</u>	<u>100,0</u>

De presentatie van de vastrentende waarden in bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het pensioenfonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen zoals in onderstaand overzicht weergegeven.

De resterende looptijd van de verplichtingen kan als volgt worden weergegeven:

	31-12- 2021		31-12-2020	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 5 jaar	1.866.717	8,0	1.770.917	7,2
Resterende looptijd > 5 en < 10 jaar	2.346.714	10,1	2.304.427	9,4
Resterende looptijd > 10 en < 20 jaar	5.926.522	25,4	6.199.489	25,2
Resterende looptijd > 20 jaar	13.213.638	56,5	14.325.064	58,2
	<u>23.353.591</u>	<u>100,0</u>	<u>24.599.897</u>	<u>100,0</u>

Risico zakelijke waarden (S2)

Het zakelijke waardenrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het gaat hier voornamelijk om aandelen, beursgenoteerd indirect vastgoed en converteerbare obligaties. Het structurele marktrisico beheersen we binnen het ALM-proces. Daarmee stellen we een zodanige beleggingsmix vast, dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix. Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico, maken we gebruik van derivaten.

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt eind 2021 ongeveer 44,6% (2020: 42,2%). Het strategische valuta afdekkingspercentage bedraagt voor de Amerikaanse Dollar, Brits Pond Sterling en Japanse Yen 44,39%.

De valutapositie per 31 december 2021 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

2021	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
	€	€	€
EUR	13.806.067	3.594.941	17.401.008
GBP	365.500	-208.116	157.384
JPY	610.218	-318.106	292.112
USD	6.188.806	-3.088.833	3.099.973
Overige	3.965.804	-6.504	3.959.300
	<u>24.936.395</u>	<u>-26.618</u>	<u>24.909.777</u>

De valutapositie per 31 december 2020 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

2020	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
	€	€	€
EUR	13.038.594	3.045.572	16.084.166
GBP	326.409	-159.157	167.252
JPY	615.295	-292.388	322.907
USD	5.143.593	-2.563.052	2.580.541
Overige	3.415.807	35.752	3.451.559
	<u>22.539.698</u>	<u>66.727</u>	<u>22.606.425</u>

Prijrisico

Het prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Die ontwikkeling hangt af van factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat we alle beleggingen waarderen tegen reële waarde en we waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten verwerken, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt beheerst en verkleind door diversificatie.

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Europa	1.562.456	15,8	1.487.234	16,8
Global	18.142	0,2	16.107	0,2
Noord-Amerika	5.667.777	57,7	4.588.521	51,7
Asia Pacific	789.752	8,0	766.796	8,6
Australasia	162.044	1,7	242.830	2,7
Emerging Markets	1.625.895	16,6	1.771.715	20,0
	<u>9.826.066</u>	<u>100,0</u>	<u>8.873.203</u>	<u>100,0</u>

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Energie	239.307	2,4	159.723	1,8
Industrie	1.069.707	10,9	998.529	11,3
Gezondheidszorg	1.141.949	11,6	993.287	11,2
Technologie	2.270.738	23,1	1.891.987	21,3
Telecommunicatie	620.959	6,3	543.452	6,1
Nutsbedrijven	239.592	2,4	268.830	3,0
Financiële instellingen	1.565.880	16,0	1.367.850	15,5
Basismaterialen	402.080	4,1	384.465	4,3
Handel	2.043.892	20,8	1.863.210	21,0
Diversen	231.962	2,4	401.870	4,5
	<u>9.826.066</u>	<u>100,0</u>	<u>8.873.203</u>	<u>100,0</u>

Een nadere detaillering van de segmentatie van de vastgoedbeleggingen naar aard van het vastgoed is als volgt:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Woningen	2.704.185	83,3	2.315.047	84,2
Participaties in vastgoedmaatschappijen	353.904	10,9	277.176	10,1
Grond	27.748	0,8	23.364	0,9
Zorg	160.926	5,0	132.486	4,8
	<u>3.246.763</u>	<u>100</u>	<u>2.748.073</u>	<u>100</u>

De samenstelling van de vastgoedbeleggingen naar regio's kan als volgt worden samengevat:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Europa	3.088.635	95,1	2.649.340	96,4
Noord Amerika	99.163	3,1	67.539	2,5
Asia Pasific	26.007	0,8	16.979	0,6
Australasia	32.958	1,0	14.215	0,5
	<u>3.246.763</u>	<u>100</u>	<u>2.748.073</u>	<u>100</u>

Kredietrisico (S5)

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen dat we lopen door faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen, waarop we (potentiële) vorderingen hebben. Te denken valt aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar we deposito's plaatsen, herverzekeraars en marktpartijen waarmee we Over The Counter (OTC)-derivatenposities aangaan.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee we transacties aangaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten. Daardoor leiden we financiële verliezen.

Beheersing van dit risico doen we door het:

- ➔ Stellen van limieten aan tegenpartijen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij jegens ons heeft
- ➔ Vragen van extra zekerheden, zoals onder pand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten
- ➔ Hanteren van verstandige verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen

Ter afdekking van het settlementrisico beleggen we alleen in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat we in nieuwe markten beleggen, verrichten we eerst onderzoek naar de waarborgen op dit gebied.

Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, werken we alleen met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA overeenkomsten zijn afgesloten. Daardoor zijn onze posities adequaat afgedekt door onderpand.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Mature markets	8.964.887	86,7	8.046.397	86,1
Emerging markets	1.380.186	13,3	1.298.760	13,9
	<u>10.345.073</u>	<u>100,0</u>	<u>9.345.157</u>	<u>100,0</u>

De samenstelling van de vastrentende waarden naar sectoren is als volgt:

	2021		2020	
	€	%	€	%
Industrie	274.655	2,7	272.199	2,9
Gezondheidszorg	149.867	1,5	171.126	1,8
Telecommunicatie	205.578	2,0	169.439	1,8
Nutsbedrijven	151.492	1,5	124.694	1,3
Financiële instellingen	3.186.398	30,8	2.902.501	31,1
Nederlandse overheidsinstellingen	956.053	9,0	997.348	10,6
Buitenlandse overheidsinstellingen	4.298.906	41,6	3.596.251	38,5
Beleggingsinstellingen	8.334	0,1	8.050	0,1
Handel	704.758	6,8	615.765	6,6
Basismaterialen	81.819	0,8	88.642	1,0
Olie en Gas	174.419	1,7	201.376	2,2
Technologie	84.253	0,8	106.800	1,1
Andere instellingen	68.541	0,7	90.966	1,0
	<u>10.345.073</u>	<u>100,0</u>	<u>9.345.157</u>	<u>100,0</u>

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings per einde boekjaar is als volgt:

	2021		2020	
	€	%	€	%
AAA	3.172.263	30,7	2.519.192	27,0
AA	3.252.390	31,4	3.136.566	33,6
A	852.968	8,3	858.587	9,2
BBB	1.728.811	16,7	1.555.260	16,6
BB	665.048	6,4	573.875	6,1
B	391.191	3,8	319.603	3,4
CCC	176.939	1,7	143.100	1,5
CC	3.786	-	7.249	0,1
C	411	-	1.481	-
D	2.410	-	2.269	-
Geen rating	98.856	1,0	227.975	2,5
	<u>10.345.073</u>	<u>100,0</u>	<u>9.345.157</u>	<u>100,0</u>

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortlevens), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Daardoor volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG prognosetafel 2020 van het Actuarieel Genootschap met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van onze pensioenverplichtingen.

De Commissie Sterfteonderzoek van het AG heeft op 5 juli 2021 aangegeven geen aanleiding te zien tot tussentijdse aanpassing van de AG Prognosetafel. In september 2022 is wel de reguliere tweejaarlijkse actualisering aan de orde. Op dat moment zal ook blijken of, en zo ja hoe, de oversterfte die de COVID-19 pandemie met zich mee heeft gebracht, gevolgen heeft voor die publicatie.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat we in geval van overlijden van een deelnemer mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kunnen we uitdrukken in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat we voorzieningen moeten treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico brengen we jaarlijks een risicopremie in rekening. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten verwerken we via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie herzien we periodiek.

Ons beleid is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

We hebben de ambitie om de pensioenen te indexeren. De mate waarin dit kan, is afhankelijk van de ontwikkelingen van de rente, het beleggingsrendement, de looninflatie en de demografie.

We merken uitdrukkelijk op dat onze indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Ons beleid en ambitie voor indexatie en toeslagverlening gegeven we weer in de toelichting 'Indexering en overige toeslagen'

Liquiditeitsrisico (S7)

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs om te zetten zijn in liquide middelen. Met als

gevolg dat we op korte termijn niet aan onze verplichtingen kunnen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico beheersen we door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. We moeten eveneens rekening houden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten, zoals premies. Overigens beschikken we in onze beleggingsportefeuille over voldoende obligaties die we onmiddellijk zonder waardeverlies kunnen verkopen om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat we de financiële gevolgen onderkennen van grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico).

Concentratierisico's in de beleggingsportefeuille kunnen optreden in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille, kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

De spreiding in de beleggingsportefeuille geven we weer in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico. Grote posten kunnen een post van concentratierisico zijn. Om te bepalen welke posten dit betreft, zijn per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur opgeteld. Als grote post merken we elke post aan die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Aan het einde van 2021 zijn de volgende posten met meer dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

	31-12-2021		31-12-2020	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
Staat der Nederlanden	897.001	3,4	984.159	4,2
French Republic Government	0	-	851.222	3,6
Federal Republic of Germany	1.013.909	4,0	742.726	3,1
Totaal	1.910.910	7,4	2.578.107	10,9

Operationeel risico (S9)

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Die risico's beheersen we door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de uitvoeringsorganisaties die we onder andere betrekken bij de interne organisatie, procedures, processen en controles en kwaliteit van de geautomatiseerde systemen.

Deze kwaliteitseisen toetsen we periodiek.

Onze beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management (Achmea IM). De pensioenuitvoering hebben we uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP Pensioen. Met TKP Pensioen hebben we een uitbestedingsovereenkomst en een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten.

We beoordelen jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerders en TKP Pensioen door middel van performancerapportages (vermogensbeheerder), DVO-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages, In Control Statement).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, houden we hiervoor geen buffers aan in de solvabiliteitstoets.

Actief risico (S10)

Er is sprake van een actief beleggingsrisico wanneer we met ons beleggingsbeleid binnen de beleggingscategorieën afwijken van het beleid volgens de benchmark. Een maatstaf van de mate waarin we actief beleggen, is de zogenaamde 'tracking error'. De tracking error geeft aan hoe groot de afwijkingen van het rendement kunnen zijn ten opzichte van het benchmarkrendement. Hoe hoger de tracking error, hoe hoger het actief risico.

Het actief risico is in de berekening van het Vereist Eigen Vermogen opgenomen als S10. S10 heeft een omvang van tweemaal de tracking error van de portefeuille (97,5% zekerheid). De veronderstelling is dat het actief risico niet samenhangt met de andere risicofactoren.

Systeemrisico

Een systeemrisico doet zich voor als het mondiale financiële systeem, de internationale markten, niet langer naar behoren functioneert. Daardoor zijn onze beleggingen niet langer verhandelbaar en verliezen ze zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor ons niet beheersbaar. Een systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van ons beleggingsbeleid maken we gebruik van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat we derivaten uitsluitend gebruiken voor zover dit passend is binnen ons beleggingsbeleid. Derivaten gebruiken we hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico beperken we door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

We kunnen onder meer de volgende instrumenten gebruik maken:

- ➔ Futures: Dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten, waarmee we snel posities kunnen wijzigen. Futures zijn bruikbaar voor ons tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is overigens slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van ons strategische beleggingsbeleid
- ➔ Valutatermijncontracten: Dit zijn met individuele banken afgesloten contracten. Daarbij gaan we de verplichting aan tot het verkopen van valuta en de aankoop van andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten dekken we valutarisico's af
- ➔ Renteswaps: Dit betreft met individuele banken afgesloten contracten, waarbij we de verplichting aan gaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kunnen we de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2021:

2021 Type contract	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
	€	€	€	€
Futures	8.387	0	0	0
Valutaderivaten	3.798.305	-26.618	12.081	38.699
Rentederivaten	-495.000	654.906	1.026.984	372.078
	<u>3.311.692</u>	<u>628.288</u>	<u>1.039.065</u>	<u>410.777</u>

Eind 2021 zijn zekerheden ontvangen voor de derivaten voor een bedrag van € 544,9 miljoen. (2020: € 763,9 miljoen) en zekerheden gesteld voor 17,0 miljoen. 2020: € 11,6 miljoen). We nemen niet deel aan securities lending programma's.

Eind 2021 is € 270,3 miljoen aan collateral ontvangen in de vorm van (staats)obligaties en € 373,7 miljoen aan collateral geleverd in de vorm van (staats)obligaties.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2020:

2020 Type contract	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
	€	€	€	€
Futures	236.035	0	0	0
Valutaderivaten	3.223.508	66.727	69.737	3.010
Rentederivaten	1.347.000	1.303.840	1.595.321	291.481
	<u>4.806.543</u>	<u>1.370.567</u>	<u>1.665.058</u>	<u>294.491</u>

1.4.4 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Er zijn bij ons geen zekerheden en garanties bekend die niet in de jaarrekening zijn opgenomen.

Langlopende contractuele verplichtingen

De uitbestedingsovereenkomst met TKP Pensioen hebben we voor onbepaalde tijd verlengd met een opzegtermijn van 12 maanden. De vergoeding over 2021 bedraagt € 14,3 miljoen.

Daarnaast hebben we een overeenkomst voor onbepaalde tijd met Achmea Investment Management voor het vermogensbeheer. De opzegtermijn bedraagt 12 maanden. De vergoeding over 2021 bedraagt € 8,3 miljoen. Met Syntrus Achmea Real Estate hebben we voor onbepaalde tijd een overeenkomst voor het beheer van onze vastgoedportefeuille afgesloten met een opzegtermijn van 12 maanden. De vergoeding over 2021 bedraagt € 13,8 miljoen.

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen, kennen we per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Private equity	11.818	12.140
Vastgoed	78.358	77.543
Infrastructuur	3.302	3.439
	<u>93.478</u>	<u>93.122</u>

1.4.5 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen ons, de bij ons aangesloten ondernemingen en de werknemers daarvan.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Voor de beloning van onze bestuurders verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten. We hebben geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Er zijn op hen ook geen vorderingen.

Transactie met Colland Sectorraad

Sinds 2006 is Stichting Colland Sectorraad (CSR) aangemerkt als samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 11-1-u Wet OB. BPL Pensioen is een samenwerkende deelnemer. Hierdoor vallen alle uren voor BPL Pensioen onder de BTW vrijstelling. Deze uren brengt CSR met facturen in rekening bij BPL Pensioen.

Overige transacties met verbonden partijen

We hebben een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers.

Er zijn, anders dan reguliere premiebetalingen, geen overige transacties met verbonden partijen.

Sinds 2006 is Stichting Colland Sectorraad (CSR) een samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 11-1-u Wet OB. BPL Pensioen is een samenwerkende deelnemer. Hierdoor vallen alle uren voor BPL Pensioen onder de BTW vrijstelling. Deze uren brengt CSR met facturen in rekening bij BPL Pensioen.

1.4.6 Gebeurtenissen na balansdatum

UFR methode

De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat ze de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wijzigt. Dit gebeurt naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters. Het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente en de wijziging van de rentetermijnstructuur zelf, zullen een verhogend effect op de technische voorzieningen hebben. Hierdoor zal de dekkingsgraad dalen.

In 2022 voeren we de tweede stap door en hierdoor daalt de dekkingsgraad bij benadering met 1,3%.

Waardeoverdrachten

In 2022 hebben we het proces waardeoverdrachten weer opgestart aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 100%. In 2020 en 2021 hebben we geen waardeoverdrachten kunnen uitvoeren (met uitzondering van waardeoverdrachten klein pensioen) omdat de beleidsdekkingsgraad lager was dan 100%.

Oekraïne

In februari 2022 zijn Russische troepen Oekraïne binnengevallen. In reactie daarop is wereldwijd een groot aantal sanctiemaatregelen met onmiddellijke werking van kracht geworden.

We hebben gecontroleerd of deelnemers, werkgevers of leveranciers op de sanctielijst zijn gekomen. Dit is niet het geval. Daarnaast hebben we onderzocht of aangesloten werkgevers of deelnemers die vanwege een bankrekening in Oekraïne, Rusland of Belarus geraakt worden door beperkingen in het internationale betalingsverkeer. Ook hiervan bleek geen sprake. Daarnaast hebben we geen directe of indirecte afhankelijkheden

van leveranciers, dienstverleners of uitbestedingspartijen in een van deze landen.

De crisis heeft wel in beperkte mate directe gevolgen voor de waardering van onze beleggingen in Oekraïne, Rusland of Belarus. Posities in die landen waren op 31 december 2021 relatief klein (0,04% van het belegd vermogen).

In het slechtste geval moeten we deze beleggingen als waardeloos beschouwen waardoor we een verlies van maximaal 9,3 miljoen euro moeten nemen.

De oorlog in Oekraïne gaat gepaard met een grotere activiteit op het gebied van cyber. We houden mogelijke ongewenste IT-activiteiten scherp in de gaten. Dat doen we altijd. Nu hebben we extra controles ingevoerd, zodat we uw gegevens optimaal kunnen blijven beschermen.

1.4.7 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021

11 Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

	2021	2020
De premiebijdragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:	€	€
Pensioenpremie huidig jaar	631.736	588.174
Pensioenpremie voorgaand jaar	8.681	8.703
Koopsom VPL	339	3.125
Aanvullende pensioeninkoop	150	249
Aanvullend tijdelijk partnerpensioen	236	269
	<u>641.142</u>	<u>600.520</u>

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

	2021	2020
	€	€
Kostendekkende premie	1.130.297	1.047.438
Feitelijke premie	631.736	588.174
Gedempte kostendekkende premie	627.109	493.895

We financieren onze pensioenregeling met een reglementaire doorsnee-premie. Deze premie moet minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie. Deze gedempte kostendekkende premie baseren we op een verwacht rendement. Een lagere premie, premiekorting dus, is slechts toegestaan als we een gezonde financiële positie hebben. Dit betekent: geen reservetekort en het in belangrijke mate kunnen waarmaken van onze indexatieambitie.

De premie voor 2021 toetsen we aan de hand van de voorschriften van het FTK. De gedempte kostendekkende premie is € 627 miljoen. De feitelijke premie, exclusief premie voorgaande boekjaren, bedraagt € 632 miljoen. De gedempte kostende premie is lager dan de feitelijke premie. We voldoen hiermee aan de wettelijke eisen.

Op 1 januari 2021 hebben we de pensioenpremie verhoogd van 25,0% naar 26,4% van de pensioengrondslag. Daarnaast geldt in 2021 een opbouwpercentage van 1,70%.

	2021	2020
	€	€
<i>Kostendekkende premie</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	929.292	854.386
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	185.858	178.567
Opslag voor uitvoeringskosten	15.147	14.485
Totaal kostendekkende premie	1.130.297	1.047.438

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord. De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
	€	€
<i>Feitelijke premie</i>		
Bijdrage werknemers	167.031	155.513
Bijdrage werkgevers	464.705	432.661
Totaal feitelijke premie	631.736	588.174

De gedempte kostendeekkende premie bestaat uit dezelfde componenten als genoemd onder de zuivere kostendeekkende premie. Bij de vaststelling van de gedempte kostendeekkende premie wordt in 2020 uitgegaan van het verwacht rendement. Het verwacht rendement hebben we enerzijds bepaald aan de hand van de maximaal door de Commissie Parameters toegestane rendementen (in combinatie met het strategisch beleggingsbeleid), en anderzijds aan de hand van de rentetermijnstructuur (RTS) van september 2020.

Naast het verwacht rendement, rekenen we met een opslag voor toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van de verwachte prijsinflatie van 1,9%. We hanteren een ingroei-pad voor de inflatie van vijf jaar, de ingroei is lineair. Als de opslag voor toeslagverlening hoger is dan de opslag voor het Vereist Eigen Vermogen, dan komt de opslag voor toeslagverlening in plaats van de opslag voor het Vereist Eigen Vermogen. Hier is dus de hoogste van de twee opslagen leidend.

	2021	2020
	€	€
<i>Gedempte premie</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	362.526	289.343
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	72.506	60.473
Opslag voor uitvoeringskosten	15.147	14.485
Premie voorwaardelijke onderdelen	176.930	129.594
Totaal gedempte premie	627.109	493.895

12 Premiebijdragen risico deelnemers

	2021	2020
	€	€
Premie risico deelnemers	628	244

13 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2021	Directe beleggingsopbrengst	Indirecte beleggings opbrengst	Kosten vermogensbeheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	90.165	410.581	-13.282	487.464
Aandelen	162.796	1.971.726	-9.498	2.125.024
Vastrentende waarden	148.142	-297.517	-6.302	-155.677
Derivaten	22.472	-822.534	-2.588	-802.650
Overige beleggingen	2.349	17	-756	1.610
Kosten van vermogensbeheer			-1.421	-1.421
	<u>425.924</u>	<u>1.262.273</u>	<u>-33.847</u>	<u>1.654.350</u>

2020	Directe beleggingsopbrengst	Indirecte beleggings opbrengst	Kosten vermogensbeheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	100.184	43.847	-13.882	130.149
Aandelen	146.860	174.307	-10.194	310.973
Vastrentende waarden	146.244	206.618	-6.487	346.375
Derivaten	21.268	907.545	-1.175	927.638
Overige beleggingen	2.854	-15.926	-1.173	-14.245
Kosten van vermogensbeheer			-1.658	-1.658
	<u>417.410</u>	<u>1.316.391</u>	<u>-34.569</u>	<u>1.699.232</u>

De kosten vermogensbeheer van € 33,8 miljoen (2020: € 34,6 miljoen) hebben betrekking op de directe kosten vermogensbeheer. De indirecte kosten vermogensbeheer van € 10,6 miljoen (2020: € 9,8 miljoen) en de transactiekosten van € 16,3 miljoen (2020: € 17,6 miljoen) zijn in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten.

14 Beleggingsresultaten risico deelnemers

	2021	2020
	€	€
Aandelen	56	9
Vastrentende waarden	170	33
	<u>226</u>	<u>42</u>

15 Financiering toegekende aanspraken VPL

	2021	2020
	€	€
Vrijval langlopende verplichting VPL	0	47.329
	<u>0</u>	<u>47.329</u>

Ultimo 2020 zijn de VPL-rechten ingekocht.

16 Overige baten

	2021	2020
	€	€
Inkoop toegekende aanspraken VPL	0	2.035
Andere baten	2.524	938
	<u>2.524</u>	<u>2.973</u>

Ultimo 2020 zijn de VPL-rechten ingekocht.

17 Pensioenuitkeringen

	2021	2020
	€	€
Ouderdomspensioen	261.660	241.141
Partnerpensioen	59.064	56.906
Wezenpensioen	1.523	1.443
Overlijdensuitkering	851	792
WAO-aanvulling	6.533	6.918
Anw-aanvulling	3.567	4.151
Afkoop pensioenen en premierestitutie	15.898	13.842
	<u>349.096</u>	<u>325.193</u>

18 Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
	€	€
Bestuurskosten	1.020	899
Kosten raad van toezicht en verantwoordingsorgaan	203	257
Administratiekostenvergoeding	14.353	13.862
Accountantskosten	608	521
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	832	828
Contributies en bijdragen	1.022	1.014
Overige	1.457	1.171
Bestuursondersteuning	3.630	3.375
	<u>23.125</u>	<u>21.927</u>

De kosten voor bestuursondersteuning hebben betrekking op de bijdrage aan de Colland Sectorraad (bestuurlijke en secretariële ondersteuning).

De contributies en bijdragen bevatten o.a. € 604 duizend aan DNB, € 169 duizend aan de Pensioenfederatie, € 71 duizend aan het pensioenregister en € 88 duizend aan de AFM.

De overige kosten betreffen met name kosten voor deelnemerscommunicatie en bankkosten.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor onze (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 759 duizend. (2020: € 801 duizend).

De bestuursleden ontvangen een vaste vacatievergoeding.

Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Verantwoordingsorgaan

Aan de leden van het Verantwoordingsorgaan hebben we in 2021 een vergoeding verstrekt van € 165 duizend (2020: € 177 duizend).

Accountantshonoraria

De honoraria van de onafhankelijke externe accountant(s) zijn als volgt:

	2021	2020
	€	€
Controle van de jaarrekening	147	120

De honoraria van Ernst & Young Accountants LLP voor controle van de jaarrekening zijn toegerekend aan het boekjaar waarop deze controle betrekking heeft.

De overige accountantskosten hebben betrekking op fiscaal advies en loonsomcontroles. De loonsomcontroles zijn uitgevoerd door BDO Accountants & Adviseurs en het fiscaal advies is door PwC uitgevoerd.

Aantal personeelsleden

Bij ons pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst. We hebben onze pensioenuitvoering volledig uitbesteed aan TKP Pensioen B.V. De transacties met onze bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden die verband houden met onze bestuurs- en commissievergaderingen. Dit is inclusief de vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld en vergoedingen van reis- en verblijfkosten.

Ons bestuursbureau is gevestigd bij Actor, bureau voor Sectoradvies in Woerden. Lydia Timmermans is de directeur van ons bestuursbureau. Ons bestuur is en blijft (eind-)verantwoordelijk voor de taken en werkzaamheden die het bestuursbureau uitvoert.

19 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

	2021	2020
	€	€
Pensioenopbouw	943.273	867.136
Rentetoevoeging	-132.025	-69.679
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-356.447	-331.892
Wijziging marktrente	-1.987.635	3.503.229
Wijziging actuariële uitgangspunten	291.957	-734.811
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	14.671	5.555
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-20.978	-61.374
Financiering VPL	0	47.329
	<u>-1.247.184</u>	<u>3.225.493</u>

Voor een toelichting op de afzonderlijke resultaatcomponenten van de mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

20 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2021	2020
	€	€
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	<u>878</u>	<u>229</u>

21 Saldo overdracht van rechten

	2021	2020
	€	€
Inkomende waardeoverdrachten	0	-49
Inkomende waardeoverdracht klein pensioen	-33.408	-19.287
Uitgaande waardeoverdrachten	0	0
Uitgaande waardeoverdracht klein pensioen	19.084	14.019
	<u>-14.324</u>	<u>-5.317</u>

Met een inkomende waardeoverdracht bedoelen we het ontvangen van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken die onze deelnemers tot aan hun ontslagdatum hebben opgebouwd.

Die waardeoverdracht komt van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van hun vorige werkgever.

Bij een uitgaande waardeoverdracht gaat de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken die onze deelnemers tot aan hun ontslagdatum bij BPL Pensioen hebben opgebouwd naar het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van deze deelnemers.

De ontvangen koopsommen zijn bedoeld voor de aankoop van extra pensioenaanspraken.

22 Overige lasten

	2021	2020
	€	€
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	274	709
Overig	231	467
	<u>505</u>	<u>1.176</u>

C. Vaststelling jaarrekening door het bestuur van Stichting BPL Pensioen in de vergadering van 31 mei 2022

WOERDEN, 31 MEI 2022

Jack Buckens

Gerard Riemen

Willem van den Nieuwenhof

Harrie de Vaan

Eric Douma

Jaap den Dekker

Erna Sluis

Sander van Meer

Evelien Vlastuin

Mark Rosenberg

Linda Gastelaars

